Розвиток та застосування Повітряних Сил, інших видів Збройних Сил України, удосконалення їх системи управління

УДК 355.45

DOI: 10.30748/nitps.2020.39.01

В.Ю. Богданович¹, А.М. Сиротенко², О.В. Дублян¹, О.В. Передрій¹

¹ Центральний науково-дослідний інститут Збройних Сил України, Київ, Україна

² Національний університет оборони України ім. І. Черняхівського, Київ, Україна

ПРИНЦИПИ, ЦІЛІ, ФОРМИ Й СПОСОБИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ АСИМЕТРИЧНИХ ДІЙ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗНИЖЕННЯ ВПЛИВУ ОКРЕМИХ ЗАГРОЗ НА ВИЗНАЧАЛЬНІ СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Стаття присвячена загальній проблемі підвищення ефективності забезпечення воєнної безпеки держави в умовах дії загроз воєнного та гібридного характеру, яким держава із-за недостатньої військової могутності та обмежених ресурсів не може протистояти прямими (симетричними) методами. У статті сформульовані принципи, цілі, найбільш раціональні форми та способи застосування військових і невійськових суб'єктів сил оборони для організації асиметричної протидії загрозам, в умовах дії яких забезпечення необхідного рівня воєнної безпеки симетричними методами не представляється доцільним.

Ключові слова: воєнна безпека, загроза воєнного характеру, загроза гібридного характеру, військова сила, симетричне реагування, асиметричне реагування, сили оборони.

Вступ

Постановка проблеми. Стаття присвячена загальній проблемі підвищення ефективності забезпечення воєнної безпеки держави.

Однією з тенденцій, які впливають на формування та розвиток безпекового середовища у світі та навколо України, є перенесення ваги у воєнних конфліктах на асиметричне застосування військової сили не передбаченими законом збройними формуваннями, зміщення акцентів у веденні воєнних конфліктів на комплексне використання військових і невійськових інструментів (економічних, політичних, інформаційно-психологічних тощо), що принципово змінює характер збройної боротьби та висуває більш високі вимоги до системи забезпечення воєнної безпеки [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначені у законодавчих документах [2–3] шляхи формування національних безпекових та оборонних спроможностей обумовлюють сумісне використання сил і засобів сектору безпеки і оборони. Принципи інтеграції сил і засобів СБОУ, можливі форми і способи їх сумісного (комплексного) використання детально розглянуті у монографії [4], але питанням їх асиметричного застосування в роботі приділено недостатньо уваги.

У монографії [5] запропонована методика визначення стратегічних завдань суб'єктам системи забезпечення воєнної безпеки щодо нейтралізації загроз воєнного характеру в умовах позаблокового статусу, але варіанти інтеграції зусиль окремих елементів системи, у тому числі їх асиметричне застосування, в монографії не розглянуті. Матеріали публікацій [6–9] також не дають відповідей на це питання.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення принципів, цілей, найбільш раціональних форм та способів застосування військових і невійськових суб'єктів сил оборони для асиметричної протидії загрозам, в умовах дії яких забезпечення необхідного рівня воєнної безпеки симетричними методами не представляється доцільним.

Виклад основного матеріалу

Відомо [1], що середовище безпеки в XXI ст., сформоване глобалізацією, виявляється якісно складнішим і потребує готовності до протидії складнішим загрозам суспільству. Аналіз головних тенденцій розвитку безпекового середовища у світі доводить, що у переважній більшості з них застосуванню військової сили відводиться важлива роль як аргументу у відносинах між країнами.

Сучасна дійсність доводить, що загрози національній безпеці України у сфері воєнної безпеки [1–3; 10], тобто загрози застосування військової сили проти України, не тільки існують, а вже деякі перетворилися у реальні події.

І хоча ці загрози мають різні назви (воєнні загрози, загрози воєнного характеру, загрози воєнній безпеці, загрози застосування військової сили), усі вони віддзеркалюють одну сутність – застосування збройного насилля для досягнення відповідної мети. З огляду на це ми будемо вживати термін “загроза воєнного характеру” як такий, що відображає ширше розуміння суті таких загроз та їх безпосередній вплив на воєнну безпеку держави. Від інших загроз, які за своїми наслідками мають такий самий ефект, що й застосування військових засобів, їх відрізняє цілеспрямований характер, а не якийсь випадковий збіг обставин з тим самим ефектом.

Таким чином, цілеспрямований, адаптивний щодо держави-мішені та конкретної політичної ситуації характер загроз воєнного характеру, що поєднують у собі суто військові і цивільні складові, ми вважаємо їх основною особливістю. Саме цілеспрямований характер і висока динаміка перетворення цих загроз із категорії потенційних до реальної їх реалізації потребують ретельного попереднього опрацювання на державному рівні з розробленням заходів щодо адекватної протидії їм.

Звідси можна сформулювати головну мету (ціль) заходів щодо протидії загрозам воєнного характеру – своєчасне виявлення загрози та недопущення перетворення її із потенційної до настання реальних наслідків дії формуючих загрозу чинників.

Зрозуміло, що сучасні загрози воєнного характеру, які формуються не тільки суто військовими чинниками, а й невійськовими, характеризуються різною “потужністю”, потребують такої самої комплексної адекватної реакції, на що держава-мішень не завжди може знайти необхідні ресурси. У широкому розумінні мова йде про інтеграцію зусиль військових і невійськових інструментів сил оборони (формування інтегрованого потенціалу [11–12]) щодо протидії тим загрозам воєнній безпеці держави, на які у неї при реагуванні симетричними способами не вистачає ресурсів. Вирішення цього завдання асиметричними способами покладається на сектор безпеки і оборони України.

Незважаючи на задекларовану у [1–2] необхідність інтеграції зусиль (сумісного залучення) складових СБОУ, організація процесу інтеграції (технологія формування інтегрованого потенціалу асиметричної протидії) не визначена, що засвідчує появу як наукової, так і організаційної проблеми. На наш погляд, визначення мети, виконавчих суб’єктів, форм та способів формування інтегрованого потенціалу асиметричної протидії загрозам воєнного ха-

рактеру можна вважати одним з етапів вирішення зазначеної вище наукової проблеми.

Складність вирішення цієї проблеми потребує застосування системного підходу, який за своєю природою є міждисциплінарним, загальнонауковим і спрямованим на інтеграцію досягнень суспільних, природничих і технічних наук, а також досвіду практичної діяльності, насамперед в області організації та управління.

Оскільки системний підхід забезпечує розроблення концептуальних, тобто змістовних і формальних засобів відображення досліджуваних об’єктів як системи, а також побудову узагальнених моделей систем, формування вимог до їх властивостей, цілеспрямованої поведінки, розвитку, ієрархічної побудови, процесів управління в системах, то його можна використати для побудови системи протидії описаним вище загрозам.

Системний підхід потребує розглядати можливість сукупність військових та невійськових сил і засобів СБОУ для протидії загрозам воєнного характеру як складну систему. В основу формування (синтезу) цієї системи, її інтегративних якостей покладено цілеспрямованість системи як системоутворюваного фактора. Саме визначена вище мета (ціль) такої системи, будучи об’єктивним критерієм вибору із середовища всіх елементів і відносин, що створюють систему, визначатиме необхідний склад (групу) суб’єктів СБОУ та їх функцій. Подальша декомпозиція та формалізація мети створюють можливості для її коректного опису. По суті йдеться про створення відповідної системи протидії загрозам воєнного характеру. Слід зазначити, що для кожної загрози створюватиметься своя система протидії.

Таким чином, з огляду на сутність загрози воєнного характеру, метою інтеграції військових і невійськових сил та засобів для асиметричної протидії цим загрозам є таке організаційне поєднання сил і засобів суб’єктів СБОУ, які б у разі застосування за умов єдиного керівництва та відповідного планування були би здатні ефективно зменшити дію чинників, що формують таку загрозу, до прийнятних значень.

Декомпозиція зазначеної мети із застосуванням одного з методів побудови системи цілей – *побудови “дерева” цілей (підцілей) з асиметричної протидії загрози воєнного характеру* – дасть змогу вибудувати взаємозв’язки між цілями різних рівнів, поділяти великі цілі на етапи, надавати чітку загальну картину системи цілей.

Кількість складових (підцілей) головної мети та їх ієрархічних рівнів залежатиме від обраної стратегії протидії загрози, можливостей залучених до протидії суб’єктів СБОУ та їх структурних підрозділів за підпорядкуванням. Таке “дерево” цілей зв’яже воедино довго- і короткострокові цілі, що дає змогу

бачити загальну стратегічну картину асиметричної протидії. При цьому можна виокремити такі види цілей:

- *стратегічні* – формуються під час визначення довготривалого процесу протидії загрозам;
- *тактичні* – формуються для вирішення оперативних завдань суб'єктам СБОУ;
- *траєкторні* – визначають загальний напрям, у якому має змінюватися об'єкт впливу (чинник або група чинників, що формують загрозу).

Під час формування “дерева” цілей дотримуються таких основних вимог, як виключення неважливих та малоефективних заходів і заходів, виконання яких перешкоджає недостатність ресурсів.

Основними системними вимогами до переліку підцілей найнижчого рівня є класичні – їх повнота, ненадлишковість та вимірність. Саме вимірність цілей уможливило пошук оптимального (раціонального) розподілу зусиль між суб'єктами СБОУ та організацію контролю за результатами їхніх дій на всіх етапах протидії загрозам.

Проте, зважаючи на специфічність суб'єктів СБОУ (різних за функціями та підпорядкованістю у загальній системі державних органів, наявність недержавних організацій), слід очікувати, що на відміну від технічних та організаційних систем у створюваній системі протидії конкретній загрозі за рахунок військових та невійськових сил і засобів вимірність цілей забезпечити буде дуже важко.

Таким чином, урахувавши те, що формування “дерева” цілей буде визначальним для організації процесу інтеграції військових і невійськових сил та засобів щодо протидії загрозам воєнного характеру, це питання потребує детальнішого розгляду.

З урахуванням викладеного можна сформулювати основні принципи, за якими має відбуватися формування інтегрованого потенціалу асиметричної протидії загрозам воєнного характеру:

1. *Достатність сформованого потенціалу асиметричної протидії*, під яким розуміється інтегрована сукупність різноманітних (військових і невійськових) сил та засобів, що залучаються під єдиним управлінням для деескалації виявленої загрози. Даний принцип закладається в основу розробки методу формування групи суб'єктів СБОУ для асиметричної протидії.

2. *Комплексна уразливість держави* – джерела загроз, що означає розробку таких заходів з протидії, які б одночасно деструктивно впливали перш за все на політичну сферу та політичне керівництво недружньої держави, її економіку, формували у міжнародній спільноті її негативний імідж, агресивність її зовнішньої політики, образ порушника міжнародного права тощо.

3. *Нарощування “потужності” протидії* за рахунок використання коаліційної протидії недружній

державі. Це означає, що для нарощування “потужності” протидії у найкоротший термін держава-мішень має звернутися до своїх союзників та стратегічних партнерів за їх підтримкою щодо протидії загрозам з боку недружньої держави.

4. *Швидкоплинність реалізації асиметричних заходів*. Асиметричні заходи мають здійснюватися в короткі терміни з тим, щоб супротивна сторона не встигала оговтатися, здійснити передислокацію сил та засобів, адаптуватися до дій держави-мішені.

5. *Максимізація шкоди недружній державі у різних сферах життєдіяльності* до такого рівня, який би спонукав недружню державу до припинення деструктивних дій проти держави-мішені.

6. *Гіпертрофія завданих збитків недружній державі* в очах світової спільноти (тиражування в ЗМІ морального розладу, алкоголізму, наркоманії, безчинств по відношенню до окремих верств свого населення, росту злочинності тощо).

7. *Скритність і мінімізація ознак державної приналежності* (легендування) операцій асиметричних дій (здійснювати інформаційне прикриття своїх дій, звинувачувати у всьому недружню державу та її партнерів, не залишати слідів на території проведення спеціальних операцій).

Слід зазначити, що протидія загрозам воєнного та гібридного характеру є складним процесом, що зумовлено великою кількістю формуючих загрози різноманітних чинників та складністю прогнозу змін інтенсивності їхньої дії.

Потребує суттєвого удосконалення науково-методичний апарат аналізу безпекового середовища, виявлення та оцінювання рівня загроз воєнного та гібридного характеру, визначення необхідних ресурсів, потрібного часу і рівня деескалації загрози та формування необхідної для цього групи суб'єктів сил оборони, а також їх потрібних спроможностей для формування потенціалу асиметричної протидії щодо завдання противнику неприйнятної шкоди, в т.ч. і в невійськових сферах. Звісно, що така діяльність суб'єктів сил оборони потребує визначення притаманних процесу протидії специфічних форм і способів їх застосування. Як і у воєнному мистецтві, форми і способи застосування визначених суб'єктів сил оборони будуть залежати від противника, обстановки, що склалася, наявних сил і засобів, їх можливостей, якісних характеристик кадрів, на які покладатимуться розроблення як загальної стратегії асиметричних дій, так і постановка та виконання конкретних завдань.

Якщо підсумувати все вищевикладене, можна запропонувати кілька основних способів формування інтегрованого потенціалу асиметричної протидії:

- інтеграція військових і невійськових сил та засобів із наданням пріоритету несилізовим засобам із застосуванням силових для підтримки;

– інтеграція військових і невійськових сил та засобів із наданням пріоритету силовим засобам із застосування несилових для підтримки.

Зрозуміло, що кожен із зазначених способів інтеграції може мати безліч варіантів конкретного переліку застосованих сил і засобів суб'єктів сил оборони та ступеня їх участі у асиметричній протидії загрозі з плином часу.

Ми вважаємо, що більш глибокий розгляд способів інтеграції військових і невійськових сил та засобів для протидії загрозам воєнного характеру потребує окремого дослідження.

Щодо форм застосування вибраних суб'єктів для асиметричної протидії, то пропонується використовувати термін “спеціальна операція”, як “координовані дії різнорідних сил та засобів, що об'єднані єдиною метою”.

Тобто “спеціальна операція” стає формою досягнення стратегічної мети протидії вибраній загрозі. Її складовою може бути “локальна спеціальна операція”, як форма досягнення однієї з тактичних цілей протидії, тому що є локальною, конкретною за метою чи цілями, а тому обмеженою за часом і гравцями формою асиметричної протидії вибраній загрозі як воєнного так і гібридного характеру.

Ураховуючи той факт, що загрози воєнного та гібридного характеру формуються багатьма різними чинниками, окреслені форми і способи інтеграції військових і невійськових сил та засобів можуть мати велику кількість варіантів та не завжди бути беззаперечними.

Висновки

Уточнено термінологію загроз воєнній безпеці держави. Запропоновано із усього вживаного спектру загроз: воєнна загроза, загроза воєнного характеру, загроза воєнній безпеці, загроза застосування військової сили вживати термін “загроза воєнного характеру” як такий, що відображає ширше розуміння суті такої загрози та її безпосередній вплив на воєнну безпеку держави, що забезпечить більш якісну підготовку заходів на державному рівні щодо адекватної протидії таким загрозам.

На системному рівні сформульовано головну мету (ціль) заходів щодо протидії загрозам воєнного характеру – своєчасне виявлення загрози та недопущення перетворення її із потенційної до настання реальних наслідків дії формуючих загрозу чинників, що дає змогу формалізувати системну цільову функцію асиметричної протидії та у подальшому вико-

ристати методичний апарат багатопараметричної оптимізації.

Вперше запропоновано організацію комплексної адекватної реакції на загрозу воєнного характеру здійснювати шляхом формування у секторі безпеки і оборони України інтегрованого потенціалу асиметричної протидії тим загрозам, на які у держави при реагуванні симетричними способами не вистачає ресурсів. Метою інтеграції військових і невійськових сил та засобів для асиметричної протидії цим загрозам вперше визначено таке організаційне поєднання сил і засобів суб'єктів СБОУ, які б у разі застосування за умов єдиного керівництва та відповідного планування та ресурсного забезпечення були би здатні ефективно зменшити дію чинників, що формують таку загрозу, до прийнятних значень.

Запропоновано методичний підхід до *побудови “дерева” цілей (підцілей) з асиметричної протидії загрозі воєнного характеру*, який дає змогу вибудувати взаємозв'язки між цілями різних рівнів, поділяти великі цілі на етапи, надавати чітку загальну картину системи цілей. Таке “дерево” цілей зв'язує воедино довго- і короткострокові цілі, що дає змогу бачити загальну стратегічну картину асиметричної протидії, сформулювати принципи та синтезувати систему асиметричної протидії.

Обґрунтовано потребу щодо суттєвого удосконалення науково-методичного апарату аналізу безпекового середовища, виявлення та оцінювання рівня загроз воєнного та гібридного характеру, визначення необхідних ресурсів, потрібного часу і рівня деескалації загрози та формування необхідної для цього групи суб'єктів сил оборони, а також їх потрібних спроможностей для формування потенціалу асиметричної протидії щодо завдання противнику неприйнятної збитку, в т.ч. і в невійськових сферах.

Надані рекомендації щодо визначення притаманних процесу протидії специфічних форм і способів дій суб'єктів СБОУ, що залучаються до виконання конкретних завдань асиметричної протидії. Запропоновано використовувати термін “спеціальна операція”, як “координовані дії різнорідних сил та засобів, що об'єднані єдиною метою”.

Отже, запропоновані принципи, цілі, форми й способи організації та ведення асиметричних дій, спрямованих на зниження впливу окремих загроз на визначальні сфери життєдіяльності держави, можна вважати подальшим розвитком методології забезпечення воєнної безпеки держави.

Список літератури

1. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 02.09.2015 “Про нову редакцію Воєнної доктрини України” № 555 від 24.09.2015. – К. : АПУ, 2015. – 24 с.
2. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04.03.2016 “Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України” № 92/2016 від 14.03.2016 р.” – К. : АПУ, 2016. – 17 с.

3. Указ Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року “Про Стратегію національної безпеки України”” № 287/2015. – К., 2015. – 12 с.
4. Методологія комплексного використання військових і невійськових сил і засобів сектора безпеки і оборони для протидії сучасним загрозам воєнній безпеці України: монографія / В.Ю. Богданович, І.С. Романченко, І.Ю. Свида, А.М. Сиротенко. – К.: НУОУ ім. І. Черняхівського, 2019. – 268 с.
5. Теоретико-методологічні основи забезпечення національної безпеки України: монографія у 7 т. Т. 1. Теоретичні основи, методи й технології забезпечення національної безпеки України / В.Ю. Богданович, І.Ю. Свида, Є.Д. Скулиш. – К.: Наук. вид. відділ НА СБ України за заг. ред. Є.Д. Скулиша, 2012. – 548 с.
6. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469–VIII / Законодавство України з питань військової сфери // Голос України від 07.07.2018 № 122 (6877).
7. Бартош А. Гибридные войны в стратегии США и НАТО [Електронний ресурс] / А. Бартош. – Режим доступу: www.nvo.ng.ru/concepts/2014-10-10/1_nato.html. (дата звернення 03.01.2020).
8. Арзуманян Р.В. Стратегия иррегулярной войны: теория и практика применения. Теоретические и стратегические проблемы концептуализации, религиозные и военно-политические отношения в операционной среде иррегулярных военных действий / под общ. ред. А.Б. Михайловского. – М.: АНО ЦСО и П, 2015. – 334 с.
9. Богданович В.Ю. Трансформация целей и путей их достижения в войнах XXI столетия / В.Ю. Богданович // Сучасний захист інформації. – К.: ДУТ, 2015. – № 1. – С. 4-9.
10. Богданович В.Ю. Метод обґрунтування завдань щодо безпекового супроводу реалізації національних інтересів у системі забезпечення національної безпеки / В.Ю. Богданович, І.С. Романченко, І.Ю. Свида // 36. наук. пр. ЦНДІ ЗС України. – К., 2011. – № 1(55). – С. 5-18.
11. Богданович В.Ю. Методичний підхід до визначення необхідних спроможностей складових інтегрованого потенціалу протидії загрозам на виконавчому рівні / В.Ю. Богданович, А.М. Прима // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2017. – № 2(27). – С. 162-166. <https://doi.org/10.30748/nitps.2017.27.31>.
12. Богданович В. Теоретико-методологічні основи забезпечення національної безпеки України: монографія у 7 т. Т. 4: Воєнна безпека України та шляхи її забезпечення / В. Богданович, І. Свида, Є. Скулиш. – К.: Наук.-вид. відділ НА СБ України, 2012. – 464 с.

References

1. Decree of the President of Ukraine (2015), “*Pro rishennja Rady natsionalnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 2 veresnja 2015 roku “Pro novu redaktsiju Voiennoi doktryny Ukrainy” No. 555/2015*” [On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated September 2 “On the new edition of the Military Doctrine of Ukraine” No. 555 /2015], Kyiv, 24 p.
2. Decree of the President of Ukraine (2016), “*Pro rishennja Rady natsionalnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 4 bereznja 2016 roku “Pro Kontseptsiju rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy” No. 92/2016*” [On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated March 4, 2016 “On the Concept of Development of the Security and Defense Sector of Ukraine” No. 92/2016], Kyiv, 17 p.
3. Decree of the President of Ukraine (2015), “*Pro rishennja Rady natsionalnoji bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnja 2015 roku “Pro Stratehiju nacionalnoji bezpeky Ukrajiny” No. 287/2015*” [On the Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated May 6, 2015 “On the Strategy of National Security of Ukraine” No. 287/2015], Kyiv, 12 p.
4. Bohdanovych, V.Yu., Romanchenko, I.S., Svyda, I.Yu. and Syrotenko, A.M. (2019), “*Metodolohiia kompleksnoho vykorystannia viiskovykh i neviiskovykh syl i zasobiv sektora bezpeky i oborony dlja protydiv suchasnym zahrozam voiennoi bezpetsi Ukrainy: monohrafiia*” [Methodology of integrated use of military and non-military forces and means of the security and defense sector for countering contemporary threats to Ukraine's military security], National Defence University of Ukraine named after Ivan Cherniakhovskiy, Kyiv, 268 p.
5. Bohdanovych, V.Y., Svyda, I.Y. and Skulysh, Y.D. (2012), “*Teoretyko-metodolohichni osnovy zabezpechennja natsional'noji bezpeky Ukrajiny: monohrafiia T. 1. Teoretychni osnovy, metody y tekhnolohiyi zabezpechennja natsional'noji bezpeky Ukrajiny*” [Theoretical and methodological bases for ensuring national security of Ukraine in 7 vol. Vol. 1. Theoretical Foundations, Methods and Technologies for the National Security of Ukraine], Naukove vydannay viddil NA SB Ukrainy, Kyiv, 548 p.
6. Law of Ukraine (2018), “*Pro nacionalnu bezpeku Ukrajiny No. 2469-VIII vid June 21, 2018*” [On National Security of Ukraine dated June 21, 2018], *Voice of Ukraine*, No. 122 (6877), Kyiv, 31 p.
7. Bartosh, A. (2014), “*Gibridnyye voyny v strategii SSHA i NATO*” [Hybrid wars in the strategy of the USA and NATO], *Nezavisimaya Gazeta*, available at: www.nvo.ng.ru/concepts/2014-10-10/1_nato.html (accessed 3 January 2020).
8. Arzumanyan, R.V. (2015), “*Strategiya irregulyarnoy voyny: teoriya i praktika primeneniya. Teoreticheskiye i strategicheskiye problemy kontseptualizatsii, religioznyye i voyenno-politicheskiye otnosheniya v operatsionnoy srede irregulyarnykh voyennykh deystviy*” [The strategy of irregular war: the theory and practice of application. Theoretical and strategic problems of conceptualization, religious and military-political relations in the operating environment of irregular military actions], Moscow, 334 p.
9. Bogdanovich, V.Yu. (2015), “*Transformatsiya celey i putey ikh dostizheniya v voynakh XXI stoletiya*” [Transformation of goals and ways to achieve them in wars of the XXI century], *Modern protection of information*, No. 1, DUT, Kyiv, pp. 4-9.
10. Bogdanovich, V.Yu., Romanchenko, I.S. and Svyda, I.Yu. (2011), “*Metod obgruntuvannya zavdan' shchodo bezpekovoho suprovodu realizatsiyi natsional'nykh interesiv u systemi zabezpechennja natsional'noji bezpeky*” [The method of

substantiation of tasks concerning the safe support of realization of national interests in the system of national security], *Collection of scientific works CNDI of the Armed Forces of Ukraine*, No. 1(55), pp. 5-18.

11. Bohdanovych, V.Yu. and Pryma, A.M. (2017), "Metodichnyy podhid do viznachennay neobhidnih spromozhnostey skladovikh integrirovanoogo potencialu protidii zagrozam na vikonavchomyi rivni" [Methodical approach to determining the necessary capabilities of the components of the integrated anti-threats potential at the executive level], *Science and Technology of the Air Force of Ukraine*, No. 2(27), pp. 162-166. <https://doi.org/10.30748/nitps.2017.27.31>.

12. Bohdanovych, V.Yu., Svyda, I.Yu. and Skulysh, Ye.D. (2012), "Teoretyko-metodolohichni osnovy zabezpechennya natsionalnoi bezpeky Ukrainy: monographiia T. 4. Voyenna bezpeka derzhavy i shlyakhy yiyi zabezpechennya" [Theoretical and methodological foundations of national security of Ukraine: Monograph. Vol. 4. Ukraine's military security and ways of its provision], *Naukove vydannay viddil NA SB Ukrainy*, Kyiv, 464 p.

Надійшла до редколегії 18.03.2020

Схвалена до друку 21.04.2020

Відомості про авторів:

Богданович Володимир Юрійович

доктор технічних наук професор
головний науковий співробітник
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-0481-9454>

Сиротенко Анатолій Миколайович

кандидат технічних наук
Начальник Національного університету оборони
України ім. І. Черняхівського,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-0266-5706>

Дублян Олександр Володимирович

кандидат військових наук
провідний науковий співробітник
Центрального науково-дослідного інституту
Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-5129-3913>

Передрій Олександр Вікторович

кандидат військових наук
Начальник управління Центрального
науково-дослідного інституту Збройних Сил України,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-2877-4959>

Information about the authors:

Vladimir Bohdanovych

Doctor of Technical Sciences Professor
Chief Research
of Central Research Institute
of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-0481-9454>

Anatoliy Syrotenko

Candidate of Technical Sciences
Chief of Ivan Chernyakhovsky National Defense
University of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0266-5706>

Oleksandr Dublian

Candidate of Military Sciences
Lead Research
of Central Research Institute
of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-5129-3913>

Oleksandr Peredryi

Candidate of Military Sciences
Head of Research Department of Central
Research Institute of the Armed Forces of Ukraine,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-2877-4959>

ПРИНЦИПЫ, ЦЕЛИ, ФОРМЫ И СПОСОБЫ ОРГАНИЗАЦИИ И ВЕДЕНИЯ АСИММЕТРИЧНЫХ ДЕЙСТВИЙ, НАПРАВЛЕННЫХ НА СНИЖЕНИЕ ВЛИЯНИЯ ОТДЕЛЬНЫХ УГРОЗ НА ОПРЕДЕЛЯЮЩИЕ СФЕРЫ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ ГОСУДАРСТВА

В.Ю. Богданович, А.Н. Сиротенко, А.В. Дублян, А.В. Передрий

Статья посвящена общей проблеме повышения эффективности обеспечения военной безопасности государства в условиях действия угроз военного и гибридного характера, которым государство не может противостоять прямыми (симметричными) методами. В статье сформулированы принципы, цели, рациональные формы и способы применения военных и невоенных субъектов сил обороны для организации асимметричного противодействия угрозам, в условиях действия которых обеспечить необходимый уровень военной безопасности симметричными методами не представляется целесообразным.

Ключевые слова: военная безопасность, угроза военного характера, угроза гибридного характера, военная сила, симметричное реагирование, асимметричное реагирование, силы обороны.

**PRINCIPLES, GOALS, FORMS AND METHODS OF ORGANIZING AND CONDUCTING ASYMMETRIC ACTIONS
AIMED AT REDUCING THE INFLUENCE OF SPECIFIC THREATS ON DETERMINING SPHERES
OF STATE ACTIVITIES**

V. Bohdanovych, A. Syrotenko, O. Dublian, O. Peredryi

The article deals with the general problem of increasing the effectiveness of the state's military security in the conditions of military and hybrid threats that the state cannot withstand direct (symmetrical) methods due to insufficient military power and limited resources. It is shown that in the military conflicts of the 21st century there was a steady tendency of asymmetrical use of military force by the conflicting parties, there were new subjects using military force, in particular, not provided by the law of armed formations (for example, private military companies), there was a shift of emphasis in the conduct of military conflicts on the integrated use of military and non-military instruments (economic, political, information-psychological, etc.), which fundamentally changes the nature of armed struggle and nomination. It has higher requirements for the military security system and the information and analytical support for its components. It is shown that modern threats of military character, which are formed not only purely by military factors, but also non-military ones, are characterized by different "power" and require the same complex adequate response to which the target state cannot always find the necessary resources. In a wide sense, it is about integrating the efforts of military and non-military instruments of the defense forces (formation of an integrated capability) to counter those threats to the military security of the state, which it lacks resources when responding in symmetrical ways. The solution to this problem lies in the asymmetric ways with the security and defense sector of Ukraine. The article formulates the principles, goals, most rational forms and methods of using military and non-military subjects of the defense forces to organize asymmetric threats, in the conditions of which the provision of the necessary level of military security by symmetrical methods is not appropriate.

Keywords: military security, military threat, hybrid threat, military force, symmetrical response, asymmetric response, defense forces.